SONATRA
KUNGLIGA BALETTEN

KÄRA PUBLIK

KUNGLIGA BALETTENS tradition av att skapa ny balett går tillbaka till 1773.

Här presenterar vi vårt senaste verk, *Sonatra,* för 12 dansare och med koreografi av Joseph Sturdy.

Sonatra för solopiano av den amerikanske kompositören Michael Gordon, samt ett musikstycke av Jane Antonia Cornish, har inspirerat Joseph Sturdy till att tänja på gränserna för den klassiska tekniken i en explosiv balett för manliga dansare. Verket är en fysisk utmaning för både dansarna och pianisten Bengt-Åke Lundin, men även för publiken. Det kännetecknas av linjer, spiraler och ständig rörelse.

Ensemblens hela register, från klassiska rörelser till komplexa strukturer, är en utmaning för ögats förmåga att uppfatta och tolka mönster. Tid och rum är helt och hållet uppfyllda av dans.

Sonatra är en fantastisk energikick … vi önskar dig en härlig upplevelse!

Varmt välkomna!

Nicolas Le Riche
BALETTCHEF

AdiLiJiang Abudureheman

Tommaso Beneventi

William Dugan

Mackenzie Farquhar

Hampus Gauffin

Daniel Goldsmith

Dawid Kupinski

Calum Lowden

Jérémie Neveu

Samuele Ninci

Erik Rudqvist

Dmitry Zagrebin

SONATRA

KOREOGRAFI *Joseph Sturdy*
MUSIK *Michael Gordon och Jane Antonia Cornish*
SCENOGRAFI OCH KOSTYM *Joseph Sturdy*
LJUSDESIGN *Martin Säfström*
MASK *Carolina Wallin Harling och Maria Morgell*

KUNGLIGA BALETTEN
SOLOPIANIST *Bengt-Åke Lundin*

HUVUDANSVARIG REPETITÖR *Nicholas Khan*
ANSVARIG PIANIST *Massimo Broggio*

PRODUCENT *Ann-Christin Danhammar*
BALETTCHEF *Nicolas Le Riche*

Sonatra av Michael Gordon representeras av Universal Music Publishing.

Into Silence II by Jane Antonia Cornish © Polyphonic. Used by Permission.
Verket representeras av Big Branch Music Inc.

Sonatra hade urpremiär på Operan Play den 23 april 2021.

Kaskader av MUSIK *och* DANS

När Joseph Sturdy blev skadad under ett gästspel på Deutsche Oper Berlin innebar det en rejäl väckarklocka för den internationellt verksamme dansaren. Han ville snabbt komma tillbaka. Men för en så utpräglat fysisk och atletisk dansare var det osäkert i vilket skick.

Nu väntade en lång rehab, och han började samtidigt fundera på att undervisa och koreografera. För att få ett gott råd uppsökte han sin läromästare, Maurice Béjart, vars motto alltid var att aldrig se tillbaka. Tillbaka på ruta ett tyckte han ändå att det skulle vara spännande att göra något nytt och få vara sin egen kreatör: »Man måste ju börja nånstans. Men det är inte alltid självklart att sluta som dansare automatiskt innebär att börja koreografera och vara en bra lärare. För mig har det varit en lång process att gå igenom.«

Under tiden hade han träffat sin blivande fru, dansaren Marie Larsson Sturdy (idag verksamhetschef och konstnärlig ledare för Dans i Nord, red. anm.), och bildat Focus Dance. *Sonatra* är Josephs debut som koreograf på Kungliga Operan. Sedan starten har det blivit nästan 40 verk han skapat för olika kompanier men huvudsakligen för Focus Dance med Uppsala som bas.

Joseph Sturdy är född och uppvuxen i en än mer prestigefull universitetsstad: Cambridge vars universitet har anor tillbaka till 1300-talet. En kuriositet är att Sturdy senior länge var föreläsare på Uppsala universitet. Som teolog och hebreisk expert arbetade han under många år med en bibelöversättning tillsammans med en Uppsala-professor. På köpet lärde sig pappan svenska språket!

Forts på sid 12

»På det hela taget var vi nog en ganska märklig familj. Mina föräldrar hade tre egna barn och adopterade nio, däribland jag. Fram till jag var i 14-årsåldern hade vi ingen TV så därför fick jag ägna mig åt andra saker, som att läsa böcker, lyssna på musik och idrotta. Jag spelade mycket cricket.«

Josephs mamma – expert på engelsk litteratur och rektor för en privatskola som hon startat – hade två personer som hon särskilt beundrade: Lawrence Olivier och Rudolf Nurejev. På den tiden hade Nurejev sin årliga dansfestival på London Coliseum.

Det var här som den unge Joseph fick ett hejdundrande Aha av själva teatern och en publik som kändes som man var på popkonsert – redan innan stjärndansaren klivit upp på scen.

»På 60- och 70-talen var Nurejev lika stor som The Beatles. Redan då förstod jag att han hade nånting alldeles speciellt – karisma. Det var den atletiska grejen som särskilt fascinerade mig. Att det var möjligt att hoppa så högt och snurra så fort och att folk tyckte det är kul att titta på.«

Han började dansa i en lokal balettskola. Som enda pojke fick han mycket uppmärksamhet och trivdes med det. Därefter blev det anrika Royal Ballet School som var något annat än den vilde Nurejev, säger en entusiastisk Joseph – »det här var poesi«.

Han lovprisar utbildningen, något han är präglad av och bär med sig än idag, med några ikoner som lärare. »Alltjämt verksamma var Sir Frederick Ashton med sin musikalitet och sitt fenomenala sätt att få överkroppen av röra sig och Sir Kenneth McMillan med sin dramatiska känsla.«

»Jag hade tidigt haft tanken att få jobba med Maurice Béjart – *Bolero, Våroffer* och allt det där. Peter Schaufuss hade gjort en programserie för TV som hette *Den manlige dansaren* och ett avsnitt handlade om just Béjart. Jag visste att med min hudfärg hörde jag inte till The Royal Ballet, även om det idag är mycket mer blandat. Men när jag kom till Maurice och gick in i studion var det 36 olika nationaliteter. Det var på flera sätt som att komma hem.«

Det var den atletiska grejen som särskilt fascinerade mig.

Béjarts kompani bestod av stora personligheter och skickliga solister – bland dem Göran Svalberg – och en ledare som var mycket kreativ. Det var också Béjart som uppmuntrade Joseph att börja koreografera.

MEN NÄR NÅGRA av kompaniets dansare bröt sig loss och fick ekonomiskt stöd tänkte han att det kunde vara intressant att få vara med och vara pionjär. Ungefär som Béjart som börjat från ingenting och kämpat sig fram. Men det visade sig vara lättare sagt än gjort: »När du är i ett så etablerat kompani som Béjarts finns redan en fast struktur och det måste du ha som dansare.« Erfarenheterna var något han tog med sig när han bildade Focus Dance. »Men det har inte varit lätt att driva ett kompani", tillstår han. Parallellt har han arbetat med dansare från balettskolan i Stockholm, både i koreografiskt och pedagogiskt syfte. »Jag försöker alltid ge tillbaka – med lite till«.

Som koreograf börjar hans skapande process alltid med en tom scen. Eller som han själv säger: »Från ingenting till nånting… Jag vill hitta det väsentliga och ett sätt att skapa med människor jag har framför mig. Dansarna är utvecklingspunkten, uttrycket och inspirationen.

Joseph Sturdy har gjort fyra helaftonsbaletteter, men till skillnad från rent återberättande historier – som i den klassiska baletten – hämtar han ofta inspiration ur universella teman som t ex Shakespeares dramer. Och det är viktigt att vara relevant, menar han. I *Broken Skin,* hans senaste verk för Focus Dance, utgick han från ett tal från 1968 av den brittiske fascisten Enoch Powell, ett tal som var »mycket inflammatoriskt men samtidigt inte långt ifrån vad vi hör idag. Även i Sverige«, säger Joseph,

uppvuxen i ett postkolonialt samhälle och senare med både engelskt och svenskt pass.

VID SIDAN AV narrativa arbeten är *Sonatra* ett rent abstrakt verk där den rådande situationen samtidigt inneburit en spännande utmaning för koreografen. Ingenting har varit skrivet i sten och han måste hela tiden ha varit öppen för ändringar.

»Pandemin har fört med sig att vi forcerats in i en statisk separation präglad av oro. Ta bara en sådan till synes självklar sak som att andas. Hur fyller man nu ett rum utan att dansarna får vara för nära varandra? Jag har velat fylla *Sonatra* med mänsklig drivkraft och all den energi, precision och det tekniskt kunnande som kännetecknar Kungliga Balettens dansare. Dans är en kollektiv, delad upplevelse för både utövare och publik – även om vi denna gång inte kan vara i samma rum. Jag vill visa en väg som är upplyftande och ger en energikick.«

»Det har varit spännande att utgå ifrån dansarnas klassiska teknik och få använda den i ett neoklassiskt verk. Det är svårt att komma ifrån att man måste ha en klassisk skolning för att kunna detta.«

Från början var uppdraget att skapa ett neoklassiskt verk som skulle ingå i ett tvådelat program och vara kontrapunkt till 2:a akten ur Nurejevs *Svansjön* med kvinnliga dansare. »Därför hade jag enbart manliga dansare till förfogande och valde musik som kunde stå i kontrast till Tjajkovskijs romantik. Men p g a rådande restriktioner gick det inte att spela in båda programmen tillsammans. Samtidigt är *Sonatra* ett verk som kan stå för sig självt.«

Efter att ha lyssnat en del på den kanadensiska pianisten Vicky Chow hittade Joseph musiken som bildade bakgrundsarbete till en plan där bitarna började falla på plats:

»Michael Gordons komposition *Sonatra,* som kallats 'en övning i perpetuum mobile', har sin egen logik och utveckling som bjuder in till en annan röst, till dessa kaskader kan du bara inte stå still… Musiken är uppbyggd av skiftande cykler med täthet och precision där vår pianist, Bengt-Åke Lundin, gör en fantastisk prestation!«

Till tonerna av Jane Antonia Cornish *Into Silence* inleds annars föreställningen av ett klassiskt och stillsamt adage-solo för en manlig dansare – som en kontrapunkt till den skarpa fortsättningen.

»Det är underbart att ha tillgång till Kungliga Balettens suveräna dansare. Det är väldigt svårt att koreografera nåt bättre än en pique arabesque. Och det går att hoppa fort även i en adage«, intygar en koreograf som vet vad han talar om.

INTERVJU: *Torbjörn Eriksson*
REDAKTÖR, KUNGLIGA OPERAN

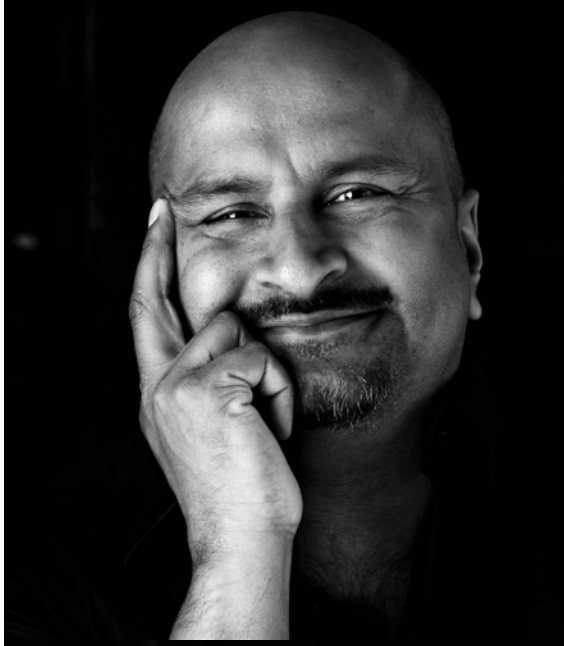

NOGA UTVALDA FÖRESTÄLLNINGAR.
Inget login. Inga avgifter.

Operan Play är en digital videokanal med exklusivt innehåll. Kungliga Operan handplockar föreställningar och konserter, några få åt gången, som kommer finnas tillgängliga under en tidsbegränsad period. För att ge dig en fördjupad upplevelse kommer kanalen erbjuda tillhörande material om verken, artisterna och vad som händer bakom scenen. Vissa föreställningar kommer att sändas live direkt från Operahuset.

operanplay.se

Foto: Frida Nilson

VÄLKOMMEN *till* ARKIVET

Kungliga Operans historia från 1773 fram till nutid

Minns du ditt första opera- eller balettbesök och vilka som stod på scenen? Hur såg en affisch ut på slutet av 1800-talet? I repertoararkivet kan du hitta information om det – och väldigt mycket mer.

I våra gömmor finns många skatter. Förskonade eldsvådor och andra skador har Kungliga Operan, som ett av Europas äldsta operahus, välbevarade arkiv och samlingar. Nu har vi börjat digitalisera dessa skatter för allmänheten. Först ut är information kopplad till vår repertoar genom tiderna. Det betyder att du till exempel, på bara några sekunder, kan ta reda på allt från hur många gånger Kungliga Operan har spelat Trollflöjten till hur många gånger Birgit Nilsson sjöng Brünnhilde i Wagners Nibelungens ring på Operan.

Framöver kommer vi även att lansera ytterligare delar. Det blir då möjligt att djupdyka i mängder av vackra kostymer och spännande dokument.

operan.se/arkivet

SAMARBETSPARTNER Wallenius Lines

Foto: Björn Abelin

Vill du vara med oss och UTVECKLA *och* FÖRÄDLA *scenkonsten?*

Brinner du för våra konstformer? Eller för barn och ungas skaparglädje och rätt att, oavsett bakgrund, få uppleva konst i världsklass? Vill du vara med och bidra till nya operahuset eller ser du spännande möjligheter att ge alla tillgång till Kungliga Operan digitalt?

Det finns många sätt att engagera sig i vår verksamhet samtidigt som du kan vara med och stödja utvecklingen av Kungliga Operan. Kontakta oss så berättar vi mer.

Läs mer på operan.se/stod-operan

AKTUELLT PÅ OPERAN PLAY

Operan Play uppdateras kontinuerligt med inspelningar. Håll dig uppdaterad via www.operanplay.se

BALETT

Inför Nurejevs Svansjön
KOREOGRAFI *Rudolf Nurejev*
MUSIK *Pjotr Tjajkovskij*
DIGITAL PREMIÄR 17 APRIL

Sonatra
KOREOGRAFI *Joseph Sturdy*
MUSIK *Michael Gordon, Jane Antonia Cornish*
DIGITAL PREMIÄR 23 APRIL

Half Life VR
KOREOGRAFI *Sharon Eyal, Olivier Dubois*
MUSIK *François Caffenne, Ori Lichtik*
DIGITAL PREMIÄR I VIRTUAL REALITY I MAJ

OPERA

Tosca
MUSIK *Giacomo Puccini*
DIRIGENT *Matteo Beltrami*
Konsertant version

UNGA PÅ OPERAN

Det magiska huset
I kulisserna bakom Sveriges mest magiska scen.
För barn 6–9 år.

KONSERTER

Kungliga Hovkapellet
VARJE ONSDAG UNDER VÅRSÄSONGEN

DOKUMENTÄR/SAMTAL

50 personer
Om arbetet bakom uppsättningen av Alexander Ekmans SHIFT / CACTI

Kommande program på Operan Play:

Otello
Glada änkan
Don Giovanni
Riptide/överbord
Nationaldagskonsert från Haga

Med reservation för ändringar

Läs mer på operan.se

PÅ BILDERNA

SID 1 *Jérémie Neveu* SID 3 *Erik Rudqvist, Hampus Gauffin, Samuele Ninci* SID 6 *Samuele Ninci, Calum Lowden* SID 7 *Dawid Kupinski, Calum Lowden, Hampus Gauffin* SID 10–11 *Kungliga Baletten* SID 14 *Hampus Gauffin, William Dugan* SID 15 *Dmitry Zagrebin*

SPELÅRET 2020/2021

VD, OPERACHEF OCH ANSVARIG UTGIVARE *Birgitta Svendén*
BALETTCHEF *Nicolas Le Riche*
REDAKTÖR *Torbjörn Eriksson*
ENGLISH TRANSLATION (SID 2) *Katarina Trodden*
GRAFISK FORM *Isobar*
FOTO *Carl Thorborg, Håkan Larsson* SID 8 OCH 13

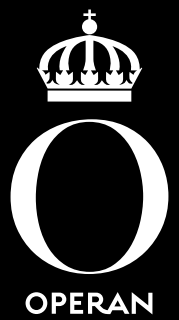
OPERAN